

Colecția BIBLIOTECA POLIROM este coordonată de Dan Croitoru.

Haruki Murakami, *Ichinshō Tansū*

Copyright © 2020 Haruki Murakami
Originally published by Bungeishunju Ltd., Tokyo

© 2022 by Editura POLIROM, pentru traducerea în limba română

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Pe copertă: © artoptimum/Depositphotos.com

www.polirom.ro

Editura POLIROM

Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700505

București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A,

sc. 1, et. 1, sector 4, 040031, O.P. 53

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

MURAKAMI, HARUKI

Persoana întâi singular / Haruki Murakami; trad. din lb. japoneză
și note de Andreea Sion. – Iași: Polirom, 2022

ISBN: 978-973-46-8999-6

I. Sion, Andreea (trad.)

821.521

Printed in ROMANIA

HARUKI MURAKAMI

Persoana întâi singular

Traducere din limba japoneză
și note de Andreea Sion

POLIROM
2022

Cuprins

Perna de piatră	5
<i>Crème</i>	23
Charlie Parker interpretează bossa-nova.....	45
<i>With the Beatles</i>	63
Poeme pentru Yakult Swallows	107
<i>Carnaval</i>	129
Confesiunile unei maimuțe de Shinagawa....	157
Persoana întâi singular	185

HARUKI MURAKAMI, unul dintre cei mai populari scriitori japonezi contemporani, s-a născut în 1949, la Kyōto. A studiat teatrul la Universitatea Waseda din Tōkyō. Experiența de proprietar al unui bar în care se cânta jazz (reflectedată în romanul său din 1992, *La sud de graniță, la vest de soare*) și cea de traducător al operelor lui F. Scott Fitzgerald, John Irving, Truman Capote și Raymond Carver își vor spune cuvântul în formarea sa ca mesager al unei Japonii occidentalizate – un ținut amăgitor, lipsit parcă de suflet și suflu, al cărui spirit străvechi pare să fi dispărut aproape în întregime. Primul său roman, *Ascultă cum cântă vântul* (1979), i-a adus Premiul Gunzo, fiind urmat de *Pinball, 1973* (1980) și *În căutarea oii fantastice* (1982, distins cu Premiul Noma). În 1987 a publicat *Pădurea norvegiană*, bestseller internațional, tradus în numeroase limbi și vândut în milioane de exemplare. Murakami a mai publicat volumul de interviuri *Underground. Atentatul de la Tokio și spiritul japonez* (1997) și romanele *La capătul lumii și în țara aspră a minunilor* (1985, pentru care a primit Premiul Tanizaki), *Dans dans dans* (1988), *Cronica păsării-arc* (1994, nominalizat la prestigiosul IMPAC Dublin Literary Award), *Iubita mea, Sputnik* (1999), *Kafka pe malul mării* (2002), *1Q84* (2009-2010), *Tsukuru Tazaki cel fără de culoare și anii săi de pelerinaj* (2013) și *Uciderea Comandorului* (2017), precum și volumele de povestiri sau eseuri *Elefantul a dispărut* (1993), *După cutremur* (2000), *Salcia oarbă, fata adormită* (2006), *Autoportretul scriitorului ca alergător de cursă lungă* (2007), *Pur și simplu despre muzică* (2011) și *Meseria de romancier* (2015). A fost nominalizat în repetate rânduri la Premiul Nobel.

Perna de piatră

În rândurile care urmează, aș vrea să vă povestesc despre o femeie. Doar că nu știu aproape nimic despre ea. Nu-mi amintesc nici măcar numele sau figura ei. Presupun că nici ea nu-și mai amintește deloc de mine.

Când ne-am întâlnit, eu eram în anul al doilea de facultate și încă nu împlinisem douăzeci de ani. Ea trebuie să fi avut în jur de douăzeci și cinci. Am lucrat amândoi part-time, în același loc și în aceeași perioadă. Întâmplarea a făcut să petrecem o noapte împreună; apoi n-am mai văzut-o niciodată.

La nouăsprezece ani nu înțelegeam aproape deloc ce se petrece în inima mea și, firește, nici trăirile altora. Totuși, credeam că știu destul de bine cum se manifestă bucuria și tristețea. Ceea ce încă nu vedeam limpede erau nenumăratele stări dintre bucurie și tristețe și relația complexă dintre ele. Adesea, lucrul acesta îmi răpea liniștea și-mi dădea un sentiment de neputință.

Însă, chiar și așa, vreau să vă povestesc despre ea.

Ceea ce știu e faptul că scria *tanka*¹ și că publicase o culegere de poeme. Am spus „publicase“, însă era doar o broșură ale cărei foi tipărite fuseseră prinse împreună cu sfoară și apoi li se atașase o copertă foarte simplă; cu greu putea fi considerată „publicare în regie proprie“. Și totuși, în mod straniu, câteva dintre acele poeme scurte mi-au rămas adânc întipărite în minte. Cele mai multe aveau ca temă dragostea dintre bărbat și femeie sau moartea. De parcă ar fi vrut să arate că dragostea și moartea sunt două lucruri ce refuză cu încăpățănare să fie despărțite.

*Noi doi / Suntem într-adevăr / Atât de departe?
Poate ar fi trebuit / Să schimb trenul pe Jupiter?*

*Îmi pun urechea / Pe perna de piatră / Și ascult:
Sângele care curge / Nu se aude, nu se aude*

— Știi, când o să am *orgasm*, s-ar putea să strig numele altui bărbat; te deranjează? m-a întrebat ea.

1. În traducere, „poeme scurte“, poeme tradiționale japoneze însumând fiecare treizeci și una de silabe împărțite în versuri de câte cinci-șapte-cinci-șapte-șapte silabe. Din considerente ce țin de fidelitatea traducerii, nu am respectat numărul tradițional de silabe.

Eram amândoi goi, în pat.

— Nu în mod special, i-am răspuns.

Nu eram absolut sigur, dar nu vedeam de ce m-aș supăra din atâta lucru. Era doar un nume. Un nume nu schimbă nimic.

— Dar s-ar putea să-l strig în gura mare.

— Ei, asta ar putea să fie o problemă, am spus repede.

Locuiam într-un apartament vechi, cu structură din lemn, cu pereții subțiri și fragili ca napolitanele din copilărie. Era destul de târziu și, dacă ar fi strigat, vecinii de-alături ar fi auzit tot.

— Bine, atunci, când o să vină momentul, o să mușc un prosop, a spus ea.

I-am adus din baie cel mai gros prosop curat pe care l-am găsit și i l-am pus lângă pernă.

— E bun ăsta?

L-a mușcat de câteva ori, ca un cal care-și încearcă noua zăbală, apoi a încuviințat din cap. Era bun.

Ajunseserăm aici prin simplul mers al lucrurilor. Nu țineam neapărat să am o relație cu ea, și (cred că) nici ea cu mine. Lucraserăm în același loc vreo două săptămâni, dar, pentru că fiecare făcea altceva, nu prea avuseserăm ocazia să stăm de vorbă pe îndelete. În iarna aceea, spălam vasele și ajutam la bucătăria unui restaurant italianesc fără mari pretenții, aflat în apropierea stației Yotsuya din Tōkyō. Ea era chelneriță. Toți cei care lucram

acolo eram studenți, în afară de ea. Poate din cauza asta mi s-a părut întotdeauna puțin retrasă.

Pe la jumătatea lui decembrie s-a hotărât să plece de la restaurant. Într-o seară, după ora închiderii, ea și câțiva angajați au vrut să bea ceva la o *izakaya*¹ din apropiere și m-au invitat și pe mine. Nu era o petrecere de adio în toată puterea cuvântului; vreo oră, am băut cu toții bere la halbă și am ronțăit niște gustări, sporovăind. Atunci am aflat că, înainte să se angajeze la restaurant, lucrase la o mică agenție imobiliară și într-o librărie. Spunea că nicăieri nu se înțelesese prea bine cu patronii și managerii. Aici, la restaurant, nu avea probleme cu nimeni, dar salariul era prea mic și n-ar mai fi rezistat mult; de aceea, spunea, n-avea încotro și trebuia să-și găsească altceva de lucru. Și ce ai vrea să faci în schimb? a întrebat-o cineva.

— Orice, a răspuns ea frecându-și cu degetul o parte a nasului. (Avea lângă nas două alunițe mici, aliniat ca o constelație.) Oricum, n-o să găsesc cine știe ce job.

Pe atunci locuiam în cartierul Asagaya, iar ea, în Koganei, așa că ne-am urcat amândoi la Yotsuya într-un tren expres² de pe linia Chūō. Ne-am așezat

unul lângă celălalt. Trecuse de ora unsprezece. Era o noapte friguroasă, cu vânt pătrunzător. Pe nesimțite, venise anotimpul în care mânușile și fularul deveneau indispensabile. Când trenul s-a apropiat de stația Asagaya, iar eu mă pregăteam să cobor, și-a înălțat privirea spre mine:

— Dacă nu te deranjează prea tare, aș putea să petrec noaptea asta la tine?

— Nu mă deranjează, dar cum așa?

— Am prea mult de mers până la Koganei.

— Să știi că stau într-un apartament foarte mic și e tare dezordine.

— N-are nici o importanță, mi-a răspuns și s-a agățat de mâneca paltonului meu.

Am ajuns în apartamentul meu mic și îngheșuit și am deschis niște beri la cutie. Am băut fără grabă, multă vreme, așa încât pasul următor, când ea și-a scos hainele în fața mea și a rămas goală-goluță, a fost o continuare firească a lucrurilor. S-a strecurat în așternut, iar eu, fără să pierd timpul, m-am dezbrăcat și m-am întins lângă ea. Stinsesem lumina, dar focul din soba cu gaz licărea, luminând slab camera. Ne-am încălzit unul pe celălalt sub plapumă, cu stângăcie. O vreme, nici unul n-a scos vreun cuvânt. Ne pomeniserăm goi, unul în fața celuilalt, atât de curând, încât nu știam ce-ar fi potrivit să discutăm. Dar, încet-încet, pe măsură ce trupurile ni s-au încălzit,

1. Local tradițional japonez.

2. Este vorba de trenurile urbane, care parcurg distanțe relativ mici în interiorul orașelor, foarte comune în Japonia.

am simțit efectiv cum ni se topea stânjeneala. Era o senzație foarte intimă. Atunci, din senin, mi-a pus acea întrebare:

— Știi, când o să am *orgasm*, s-ar putea să strig numele altui bărbat; te deranjează?

— Îți place de el? am întrebat-o după ce i-am adus prosopul din baie.

— Da. Foarte mult, mi-a răspuns ea. Îl iubesc de nu mai pot. Mă gândesc la el tot timpul. Dar el nu prea mă iubește. Are o prietenă.

— Dar vă vedeți?

— Da... Adică... Mă sună când are chef de mine. Așa cum suni și comanzi mâncare acasă.

Nu știam ce-ar fi potrivit să răspund, așa că am tăcut. O vreme și-a plimbat degetul pe spinarea mea, parcă desenând ceva. Sau poate caligrafia niște caractere.

— Îmi spune că am un corp mișto, chiar dacă la față sunt *pocită*.

Mie nu mi se părea *pocită*, dar nici nu-mi venea s-o numesc frumoasă. Cum arăta, exact, nu mai știu să vă spun acum, după atâta timp. Nu-mi mai amintesc nici un detaliu.

— Dar dacă te cheamă, te duci?

— Păi, ce să fac? Îl iubesc, a răspuns ea pe tonul cel mai firesc. Orice mi-ar zice, uneori simt și eu nevoia să mă strângă cineva în brațe.

Am stat puțin și m-am gândit la spusele ei. Pe vremea aceea, nu înțelegeam deloc ce înseamnă

pentru o femeie, la modul concret, să tânjească după un bărbat. (La drept vorbind, nici acum nu cred că știu prea bine.)

— Când ești îndrăgostit de cineva, e ca și cum ai suferi de o boală psihică neacoperită de asigurarea de sănătate, a zis ea pe un ton plat, de parcă citea o inscripție de pe un perete.

— Am înțeles, i-am răspuns, mișcat de cuvintele ei.

— Așa că și tu ești liber să-ți imaginezi că ești cu altcineva, a spus. Îți place de vreo fată?

— Da!

— Atunci, poți să-i strigi numele când o să ai *orgasm*. N-o să mă deranjeze deloc.

Pe vremea aceea îmi plăcea de o fată, deși circumstanțele ne împiedicaseră să avem o relație apropiată. Însă nu i-am strigat numele când a venit momentul. Îmi trecuse prin minte, apoi ideea mi s-a părut stupidă și am ejaculat înăuntrul femeii fără să spun nimic. Ea, în schimb, era gata să strige numele bărbatului, așa că a trebuit să-i îndes repede prosopul între dinți. Avea niște dinți puternici și frumoși, pe care i-ar fi admirat orice dentist. Nu-mi mai amintesc ce a strigat, doar că era un nume cât se poate de comun. Dar m-a impresionat că acel nume purtat de atâția oameni avea pentru ea o semnificație cu totul aparte. Câteodată, un simplu nume poate zgudui inima unui om.

A doua zi, foarte devreme, aveam un curs la care ar fi trebuit să predau un referat important, ce ținea loc de examen parțial, însă bineînțeles că s-a ales praful (și, din cauza asta, am avut mari neplăceri în zilele următoare, dar asta e altă poveste). Ne-am trezit cu puțin înainte de prânz, am încălzit niște apă și ne-am făcut ness, am prăjit pâine, apoi am fiert niște ouă care erau în frigider și le-am mâncat. Pe cer nu se zărea nici urmă de nor, iar lumina dimineții era orbitoare. Aveam chef de leneveală.

În timp ce ronțăia din felia de pâine prăjită unsă cu unt, m-a întrebat ce studiam la facultate. Literatură, am zis. Vrei să te faci romancier? m-a întrebat. Nu, i-am răspuns, foarte sincer. Pe vremea aceea nu plănuiam să devin scriitor. De fapt, nici măcar nu-mi trecuse prin cap (deși, în grupa mea, erau mulți care declarau sus și tare că vor să devină romancieri). Răspunsul a făcut-o să-și piardă interesul pentru mine. Nu că aș fi interesat-o prea mult înainte, dar orișicât.

În lumina puternică a zilei, am văzut urmele dinților ei întipărite clar pe prosop și m-a cuprins un sentiment straniu. Pesemne că mușcase cu multă forță. Și silueta ei, în bătaia luminii, mi se părea cumva incongruentă. Parcă nu-mi venea să cred că femeia pe care o aveam în fața ochilor – micuță, slabă și cam palidă – era aceeași care, în

noaptea dinainte, strigase cu pasiune în brațele mele, în lumina lunii.

— Eu compun *tanka*, mi-a spus din senin.

— *Tanka*?

— Da. Știi ce sunt, nu?

— Bineînțeles! (Oricât de neștiutor eram în toate celelalte, despre *tanka* auzisem până și eu.) Dar, dacă stau să mă gândesc, până acum n-am cunoscut pe nimeni care să compună *tanka*.

Ea a râs cu poftă.

— Să știi că există pe lumea asta și astfel de oameni.

— Ești membră a vreunui cerc de poezie?

— Nu, a răspuns, apoi a ridicat ușor din umeri. *Tanka* e ceva ce compui de unul singur. Nu? Nu e ca și cum ai juca baschet.

— Ce fel de *tanka* scrii?

— Vrei să-ți recit câteva?

Am încuviințat.

— Pe cuvânt? Nu spui doar așa, ca să-mi faci un hatâr?

— Pe cuvânt.

Nu mințeam. Eram foarte curios să văd ce fel de poeme ar fi putut scrie femeia care, cu câteva ore în urmă, era în brațele mele și striga numele altui bărbat.

Ea ezita:

— Mă simt cumva stânjenită să recit aici, acum. Și e încă dimineată. Dar am publicat o culegere